

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny – Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Hanna Bartkowiak (spr.)

Sędziowie: SSO Małgorzata Ziółcka

SSO Ewa Taberska

Protokolant: st. sekr. sąd. Aleksandra Langocz

przy udziale J. D. Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu

po rozpoznaniu w dniu 18 marca 2019 r.

sprawy skazanej **M. P. (1)**

na skutek apelacji wniesionej przez skazaną

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Gnieźnie

z dnia 5 grudnia 2017 r., sygn. akt II K 797/17

1. Utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok.
2. Zwalnia skazaną z obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Ewa Taberska H. M. Z.

UZASADNIENIE

Sprawę o wydanie wyroku łącznego wobec skazanej **M. P. (1)** zainicjował kurator zawodowy przy Sądzie Rejonowym w Gnieźnie (pismo z dnia 7 września 2017 r. - data wpływu pisma do Sądu Rejonowego w Gnieźnie – k. 1). Jednocześnie kurator poinformowała, że wobec skazanej toczą się cztery postępowania wykonawcze, w których została ona objęta dozorem kuratora sądowego.

Sąd Rejonowy w Gnieźnie, w dniu 5 grudnia 2017 r., w postępowaniu o sygn. II K 797/17, wydał wyrok łączny w sprawie skazanej, gdzie stwierdził, że **M. P. (1)** została skazana prawomocnie następującymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 10 lutego 2015 r. w sprawie o sygn. **II K 569/14** za:

- ciąg 3 przestępstw z art. 286 § 1 kk w zb. z art. 297 § 1 kk w zb. z art. 270 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 91 § 1 kk popełnionych w dniach 24 marca 2013 r., 7 kwietnia 2013 r. i 8 kwietnia 2013 r. na karę 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności,

- przestępstwo z art. 286 § 1 kk w zb. z art. 297 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk popełnione w dniu 13 maja 2013 r. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności,

przy czym ww. jednostkowe kary pozbawienia wolności połączono orzekając karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 5 lat próby (orzeczono również wobec skazanej obowiązek naprawienia szkody oraz oddano ją pod dozór kuratora w okresie próby);

II. Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 24 lutego 2015 r. w sprawie o sygn. **II K 1241/14** za przestępstwo z art. 286 § 1 kk w zb. z art. 297 § 1 kk i art. 270 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk popełnione w dniu 14 czerwca 2013 r. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 3 lat próby (orzeczono również wobec skazanej obowiązek naprawienia szkody oraz oddano ją pod dozór kuratora w okresie próby);

III. Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 16 grudnia 2015 r. w sprawie o sygn. **II K 455/15** za przestępstwo z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 282 kk popełnione w dniu 13 czerwca 2014 r. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 4 lat próby;

IV. Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 5 maja 2016 r. w sprawie o sygn. **II K 619/15** za przestępstwo z art. 286 § 1 kk i art. 297 § 1 kk, art. 270 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk i art. 12 kk popełnione w dniu 5 kwietnia 2013 r. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 3 lat próby (orzeczono również wobec skazanej obowiązek naprawienia szkody oraz oddano ją pod dozór kuratora w okresie próby);

V. Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie **II K 28/15** za:

- ciąg 67 przestępstw z art. 286 § 1 kk i art. 297 § 1 kk, art. 270 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk i art. 12 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk popełnionych w okresie od dnia 10 stycznia 2013 r. do dnia 3 lipca 2013 r. na karę 2 lat pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 200 stawek dziennych po 10 zł,

- ciąg 2 przestępstw z art. 286 § 1 kk i art. 270 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk i art. 12 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk popełnionych w dniach 21 lutego 2013 r. oraz 7 marca 2013 r. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 50 stawek dziennych po 10 zł;

przy czym ww. kary jednostkowe połączono orzekając karę łączną 2 lat pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 5 lat próby oraz karę łączną grzywny w wysokości 220 stawek dziennych po 10 zł (orzeczono również wobec skazanej obowiązek naprawienia szkody oraz oddano ją pod dozór kuratora w okresie próby).

W oparciu o tak poczynione ustalenia Sąd Rejonowy orzekł w sposób następujący:

- w pkt 1, na podstawie art. 85 § 1 i 2 kk i art. 85a kk i art. 86 § 1 i 4 kk, art. 89 § 1a i 1b kk oraz art. 91 § 2 i 3 kk połączył jednostkowe kary pozbawienia wolności wymierzone **skazanej M. P. (1)** wyrokami wymienionymi w punktach II, III i IV wyroku oraz kary łączne pozbawienia wolności orzeczone wyrokami wymienionymi w punktach I oraz V wyroku i wymierzył jej **karę łączną 2 lat pozbawienia wolności**;

- w pkt 2, na podstawie art. 572 kpk umorzył postępowanie w przedmiocie objęcia wyrokiem łącznym kary łącznej grzywny wymierzonej skazanej wyrokiem wymienionym w punkcie V wyroku;

- w pkt 3, pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w wyrokach wymienionych w punkcie 1 wyroku pozostawił do odrębnego wykonania;

- na koniec, w pkt 4 zwolnił skazaną od obowiązku zapłaty kosztów sądowych i nie wymierzył jej opłaty (k. 41-41).

Powyższy wyrok zaskarżyła skazana M. P. (1) w całości.

Podniosła zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego poprzez błędne jego zastosowanie, naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia oraz zarzut rażącej niewspółmierności orzeczonej kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności. Zdaniem apelującej jej właściwości osobiste, uwarunkowania rodzinne, zawodowe, aktualny sposób życia przemawiały za orzeczeniem w stosunku do niej kary łącznej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Podnosząc tak, skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez warunkowe zawieszenie wykonania kary łącznej orzeczonej w pkt 1 zaskarżonego orzeczenia na okres 5 lat tytułem próby, z oddaniem skazanej w tymże okresie pod dozór kuratora sądowego; względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu (k. 55-56).

Obrońca ustanowiony przez skazaną na etapie postępowania apelacyjnego poparł apelację własną skazanej podkreślając, że M. P. (1) wyraża wolę naprawienia szkód pokrzywdzonym, co systematycznie i w miarę swoich możliwości czyni. Obrońca również zawniósł jak w apelacji, tj. o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie kary pozbawienia wolności z dobrodziejstwem warunkowego zawieszenia jej wykonania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja skazanej okazała się bezzasadna i nie zasługiwała na uwzględnienie.

Przedstawiając powody rozstrzygnięcia, wskazać na wstępie trzeba, że przeprowadzone przez Sąd I instancji postępowanie rozpoznawcze było w pełni prawidłowe. Stwierdzono tak albowiem ujawniony na etapie rozpoznawczym kompletny materiał dowodowy, został poddany rzetelnej i zobiektywizowanej analizie. Nie budziło zatem wątpliwości, że sytuacja M. P. (1), a w tym przede wszystkim jej dotychczasowa karalność, została rozpoznana wszechstronnie i zgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy. Nie budziły przy tym zastrzeżeń wnioski Sądu I instancji co do stwierdzenia realnego zbiegu przestępstw, a w konsekwencji, możliwości orzeczenia kary łącznej. Na pełną akceptację ze strony organu II instancji zasługiwało ustalenie, że konieczne było zastosowanie przepisów prawa materialnego o karze łącznej, obowiązujących po nowelizacji kodeksu karnego, tj. od dnia 1 lipca 2015 r.

Przechodząc do rozstrzygnięcia podniesionych w apelacji zarzutów Sąd odwoławczy uznał za chybiony zarzut obrazy przepisów postępowania. Skarżąca wskazując na ten zarzut nie sprecyzowała jakie konkretnie normy proceduralne miałyby jej zdaniem zostać naruszone w toku procedowania Sądu Rejonowego w niniejszej sprawie. Niemniej jednak z uwagi na fakt, że skazana nie jest podmiotem fachowym Sąd II instancji w ramach kontroli odwoławczej zaskarżonego orzeczenia zbadał czy nie doszło do obrazy przepisów postępowania i ostatecznie stwierdził, że taka obraza proceduralna w niniejszej sprawie nie miała miejsca. Sąd I instancji zebrał cały materiał niezbędny do poczynienia ustaleń faktycznych odnośnie uprzedniej karalności M. P. (1) i możliwości wydania w stosunku do niej wyroku łącznego, a w uzasadnieniu wyroku przedstawił te dowody, które stały się podstawą zapadłego rozstrzygnięcia. Ich ocena nie budziła zastrzeżeń ze strony Sądu odwoławczego, była pełna, szczegółowa i zgodna z zasadami wynikającymi z art. 7 kpk. Sąd II instancji nie stwierdził również żadnych innych naruszeń przepisów proceduralnych, które znalazły zastosowanie w toku postępowania o wydanie wyroku łącznego.

Sąd Okręgowy za bezzasadny uznał także zarzut obrazy przepisów prawa materialnego. W tym przypadku apelująca również nie sprecyzowała na czym konkretnie miałyby polegać owa obraza ani nawet jakie przepisy materialne miałyby zostać naruszone. Mimo tego, mając na względzie, że skazana nie jest podmiotem fachowym posiadającym odpowiednią wiedzę o wymogach formułowania zarzutów apelacyjnych, Sąd odwoławczy w ramach kontroli instancyjnej zbadał prawidłowość zastosowanych przez Sąd Rejonowy przepisów materialnych. Warto w tym miejscu przypomnieć, że obraza przepisu prawa materialnego ma miejsce wtedy, gdy stan faktyczny został w orzeczeniu prawidłowo ustalony, a nie zastosowano do niego właściwego przepisu prawa materialnego, a także w sytuacji niezastosowania określonego przepisu, gdy jego zastosowanie było obowiązkowe. Natomiast nie zachodzi taka obraza kiedy wadliwość zaskarżonego orzeczenia jest wynikiem błędnych ustaleń przyjętych za jego podstawę lub naruszenia przepisów prawa procesowego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2018 r., IV KK 481/18, Legalis nr 1829379). Kontrola instancyjna pod tym kątem wypadła dla Sądu Rejonowego pomyślnie. Sąd ten bowiem stosując się do reguły z art. 4 § 1 kk wnikliwie przeanalizował, czy przepisy obowiązujące przed nowelizacją były względniejsze dla skazanej. Były natomiast ku temu podstawy gdyż zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 396) przepisów rozdziału IX Kodeksu karnego, w brzmieniu nadanym ustawą lutową, nie stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem

po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy. Z powyższego wynika, że możliwość orzeczenia kary łącznej, obejmującej kary prawomocnie orzeczone do dnia 30 czerwca 2015 r., na podstawie przepisów rozdziału IX Kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r. powstaje wtedy, gdy zaistnieje potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem mającym miejsce od dnia wejścia w życie noweli lutowej. W tym przypadku zaś aż trzy wyroki skazujące objęte zaskarżonym orzeczeniem zapadły już po 1 lipca 2015 r. Zatem otworzyła się droga do prowadzenia rozważań, przez pryzmat art. 4 § 1 kk, aby ustalić, w oparciu o jakie przepisy – „stare” czy „nowe” - orzec karę łączną.

W konsekwencji Sąd I instancji słusznie uznał, że wobec skazanej M. P. (1) należało zastosować regulacje materialnoprawne obowiązujące od dnia 1 lipca 2015 r. z uwagi na niższe granice wymiaru kary łącznej możliwej do orzeczenia w stosunku do przepisów obowiązujących przed nowelizacją. W trakcie badania tej kwestii Sąd I instancji wiele uwagi poświęcił również przeanalizowaniu możliwości warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej, zarówno na podstawie przepisów w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r., jak i po tej dacie. Ostatecznie Sąd niższej instancji prawidłowo oznaczył granice wymiaru kary łącznej możliwej do orzeczenia w stosunku do skazanej w oparciu o przepisy art. 86 § 1 kk oraz art. 89 § 1b kk, a nadto wziął pod uwagę wszystkie okoliczności jakie miały wpływ na wymiar kary łącznej orzeczonej w stosunku do M. P. (1). Niezbędne jest w tym miejscu wyjaśnienie, że także decyzja Sądu niższej instancji o wymierzeniu skazanej kary łącznej bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, pomimo że wszystkie dotychczas orzeczone w stosunku do niej kary były orzeczone z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, nie stanowiło obrazy prawa materialnego, gdyż taką możliwość przewiduje wprost przepis art. 89 § 1a kk. Wskazać też trzeba, że taka regulacja prawna obowiązywała jeszcze przed zmianą Kodeksu karnego z lipca 2015 r., na podstawie art. 89 § 1a kk, a konkretnie od dnia 8 czerwca 2010 r.

Przechodząc do kontroli orzeczenia co do wymiaru kary łącznej, Sąd Okręgowy za chybiony uznał zarzut rażącej niewspółmierności orzeczonej w stosunku do M. P. (1) kary łącznej 2 lat bezwzględnego pozbawienia wolności. Przypomnienia w tym miejscu wymaga, że zarzut rażącej niewspółmierności kary, jako zarzut z kategorii ocen, można podnosić wówczas „gdy kara jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy, innymi słowy – gdy w społecznym odczuciu jest karą niesprawiedliwą” (vide: wyrok SN z 11 kwietnia 1985r. V KRn 178/85, OSNKW 1985/7-8/60). Nie chodzi przy tym o każdą ewentualną różnicę ocen co do jej wymiaru, ale różnice tak zasadniczej natury, że karą dotychczas wymierzoną nazwać można by niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować (vide: wyrok SN z 2 lutego 1995 r., II KRn 198/94, OSNKW 1995/5-6/33).

Przykładając powyższe do okoliczności kontrolowanego przypadku, a ponadto uwzględniając specyfikę orzekania kar łącznych, Sąd II instancji zbadał prawidłowość orzeczenia o karze w zaskarżonym wyroku pod kątem współmierności kary.

W pierwszej kolejności nie stwierdzono aby wysokość kary łącznej raziła surowością. Zaznaczyć trzeba, że żaden przepis prawa nie nakazuje sądowi by wymierzając karę łączną dawał prymat zasadzie absorpcji. To jest tej zasadzie, która nakazuje ukształtować karę łączną na poziomie zbliżonym do wysokości najwyższej spośród kar jednostkowych, a która to kara pochłaniałaby pozostałe kary jednostkowe. Wprost przeciwnie, art. 569 § 1 kpk odsyła do przepisów materialnych dotyczących wymierzania kary łącznej, które określają, że karę łączną wymierza się w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając przy karze pozbawienia wolności 20 lat (to obecnie górna granica kary łącznej pozbawienia wolności z art. 86 § 1 kk – dop. SO), z wyjątkami określonymi w art. 88 kk. Stwierdzić wręcz należy, jak to słusznie podkreślił Sąd Rejonowy, że zasadę absorpcji stosuje się przy wymiarze kary łącznej wyjątkowo, gdy związek zbiegających się przestępstw jest tak ścisły, że upodabnia je do jednego przestępstwa, jak w przypadku pomijalnego zbiegu przestępstw lub ciągu przestępstw, gdy nie potrzeba podwyższać progu represji karnej (por. wyrok SA w Białymstoku z 21.12.2015 r., sygn.. II AKa 206/15, LEX nr 1962890). Natomiast podkreślić trzeba, że wymiar kary łącznej jest działalnością racjonalną, polegającą na oznaczaniu kary odpowiednio do stopnia związku podmiotowo-przedmiotowego między zbiegającymi się realnie przestępstwami. Nie służy to ograniczeniu odpowiedzialności karnej, lecz rzeczywistemu oddaniu zawartości kryminalnej czynów,

jakich dopuściła się osoba skazana. Celem kary łącznej, również po nowelizacji ustawy karnej od dnia 1 lipca 2015 r., jest zapobieganie sytuacji, w której skazany pociągany do odpowiedzialności karnej odrębnie za każde z popełnionych przestępstw, pozostających w zbiegu realnym, znajduje się w gorszej sytuacji z perspektywy wymiaru kary, niż sprawca, który za takie przestępstwa odpowiada w jednym postępowaniu (por. wyrok SA w Krakowie z 27 marca 2013 r., II AKa 52/13, KZS 2013/6/82).

Sąd II instancji nie miał wątpliwości, że w niniejszej sprawie nie było podstaw do jednego ze skrajnych rozstrzygnięć, tj. w oparciu o dyrektywę kumulacji czy absorpcji. Wynikało to zarówno z analizy dyrektyw prewencyjnych, ogólnej i szczególnej, jak i oceny związku między poszczególnymi przestępstwami (przedmiotowego i czasowego). Mając to na względzie Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu Rejonowego, że w przedmiotowej sprawie nie zaistniały podstawy do ich zastosowania. Przyjął za organem orzekającym w pierwszej instancji, że właściwe będzie zastosowanie zasady asperacji. To jest dyrektywy, która stwarza podstawy do orzeczenia kary łącznej w granicach adekwatnych z punktu widzenia zasad prewencji ogólnej i prewencji szczególnej, przy uwzględnieniu zasady racjonalizacji jako podstawowego celu wymiaru kary łącznej oraz zasady humanitaryzmu w stosowaniu kar i środków karnych, a także zasady poszanowania godności człowieka określonej w art. 3 kk. Częściowa absorpcja z jednej strony pozwala unikać nieuzasadnionego premiowania sprawcy popełniającego kilka przestępstw, z drugiej nie dopuszcza do kumulacji dolegliwości wynikających z orzeczonych kar jednostkowych, a tym samym naruszenia wspomnianych wyżej zasad racjonalności wymiaru kary i humanitaryzmu stosowania kar i środków karnych, do czego prowadziłoby w tym przypadku oparcie wymiaru kary łącznej na dyrektywie kumulacji (por. komentarz P. Kardasa do art. 86 kk [w:] ibidem).

Sąd I instancji prawidłowo zatem dostrzegł i uwzględnił, że pomiędzy przestępstwami, będącymi podstawą wyroków jednostkowych podlegających połączeniu, istnieje wysoka zbieżność rodzajowa i czasowa, która niewątpliwie miała wpływ na wymiar kary łącznej. Sąd Okręgowy w pełni podziela to spostrzeżenie, jednakże zgadza się też z Sądem Rejonowym, że związek ten choć bliski, nie uzasadniał zastosowania zasady pełnej absorpcji. Sąd I instancji słusznie podkreślił, że M. P. (1) została skazana m.in. wyrokiem Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 16 grudnia 2015 r., sygn. akt II K 455/15, za przestępstwo z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 282 kk popełnione w dniu 13 czerwca 2014 r., zatem po upływie prawie roku od dopuszczenia się ostatniego z przestępstw objętych pozostałymi wyrokami skazującymi. Przestępstwo to choć umiejscowione jest w tym samym rozdziale Kodeksu karnego co pozostałe czyny zabronione przypisane skazanej i ma wspólny rodzajowy przedmiot ochrony, istotnie różniło się od pozostałych czynów, których dopuściła się M. P. (1), m.in. zupełnie inny był sposób działania. Jak już wyżej wskazano, nie zachodziła również między tymi przestępstwami bliska zbieżność czasowa. Okoliczność ta była istotna i sprzeciwiała się wymierzeniu skazanej kary łącznej z zastosowaniem zasady absorpcji. Poza tym, na zaakcentowanie zasługuje duża ilość występków popełnionych przez M. P., w łącznej liczbie 76, z sumaryczną wartością szkód w wysokości 698 000 zł. Zatem, wymierzenie skazanej kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności orzekając w granicach: od 1 roku do 3 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności, było ze wszech miar sprawiedliwe i zasadne. Stanowiło to swoiste podsumowanie przestępczych zachowań skazanej w okresie od 10 stycznia 2013 r. do 13 czerwca 2014 r. Jej postępowanie cechowała wyraźna powtarzalność społecznych zachowań, co rodziło potrzebę umniejszenia wpływu reguły absorpcji na wymiar kary łącznej. Należy jeszcze w tym miejscu zaakcentować, iż celem kary łącznej nie jest premiowanie osoby wielokrotnie łamiącej porządek prawny lecz zapewnienie racjonalnego stosowania kar i środków karnych przez likwidację w postępowaniu wykonawczym ich swoistej, wynikającej z kilkakrotnych skazań, konkurencji. Popelnienie więcej niż jednego przestępstwa jest zaś okolicznością, przemawiającą za orzekaniem kary łącznej surowszej. Ta okoliczność wskazuje bowiem na posunięty stopień demoralizacji osoby skazanej, dla której wejście w konflikt z prawem nie miało wcale jednorazowego, przypadkowego charakteru, ale stało się wręcz sposobem na życie (por. wyrok SA w Białymstoku z 6 listopada 2012 r., II AKo 129/12, LEX nr 1236007).

Sąd Okręgowy stwierdził jednocześnie, że w przypadku skazanej M. P. (1) nie zachodziły żadne takie okoliczności, które wymagałyby w większym rozmiarze uwzględnienia zasady absorpcji. I to w stopniu znaczącym, gdyż dysproporcja między karą wymierzoną a tą którą można byłoby określić mianem wzorcowej, jak wyżej podkreślano, musi być rażąca. Nadto, łągodzeniu orzeczonej kary łącznej sprzeciwiała się względy prewencji ogólnej.

Apelująca chcąc przekonać o istotnej dysproporcji między karą orzeczoną a tą, którą należałoby jej wymierzyć zwracała uwagę na pozytywną zmianę swojej postawy życiowej, w szczególności podkreślaną przez nią kilkakrotnie oraz przez jej obrońcę chęć wywiązania się z nałożonych na nią wyrokami sądów środków probacyjnych i dokonywanie sukcesywnych comiesięcznych spłat na rzecz pokrzywdzonych instytucji. Niewątpliwie jej intencją było wykazanie, że w jej przypadku zachodzą warunki do zastosowania instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy uznał za konieczne podkreślenie, że orzeczenie w stosunku do M. P. (1) kary łącznej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania (zgodnie z wnioskiem skazanej i jej obrońcy) byłoby możliwe tylko i wyłącznie w wypadku wymierzenia jej kary łącznej w najniższym możliwym wymiarze – 1 roku pozbawienia wolności. Bowiem aktualne brzmienie art. 89 § 1 kk wyklucza możliwość zastosowania środka probacyjnego w postaci warunkowego zawieszenia wykonania kary w wypadku orzeczenia kary łącznej w wymiarze przekraczającym rok pozbawienia wolności. Wiązałoby się to więc z koniecznością zastosowania przy określaniu wymiaru kary łącznej zasady absorpcji, czemu sprzeciwiał się szereg okoliczności wymienionych w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia w pełni zaakceptowanych i podtrzymanych przez Sąd odwoławczy. Warto dodać, iż błędne było stanowisko zarówno obrońcy, jak i samej skazanej, którzy wnosili o orzeczenie kary łącznej w wymiarze określonym przez Sąd Rejonowy jednak z zastosowaniem warunkowego zawieszenia tej kary. Bowiem z uwagi na brzmienie art. 89 § 1 kk takie rozstrzygnięcie byłoby niezgodne z przepisami prawa materialnego. Należy przy tym pamiętać, że orzeczenie kary łącznej w wyroku łącznym nie stanowi instytucji mającej na celu działanie wyłącznie z korzyścią dla skazanego (por. postanowienie SN z dnia 22 września 2016 r., III KK 140/16, LEX nr 2142559; wyrok SA w Katowicach z dnia 29 września 2011 r., II AKa 372/11, KZS 2012/1/45; wyrok SA w Szczecinie z dnia 27 października 2016 r., II AKa 142/16, LEX nr 2179342). Nie można bowiem zapominać, iż w przypadku zaistnienia podstaw materialnoprawnych, określonych w rozdziale IX Kodeksu karnego do orzeczenia kary łącznej, sąd ma obowiązek orzeczenia kary łącznej, o czym świadczy treść art. 85 § 1 kk, który stanowi, że jeżeli występują wskazane w tym przepisie okoliczności, pozwalające na orzeczenie kary łącznej, to sąd orzeka karę łączną. W kontrolowanej sprawie wszelkie warunki do orzeczenia kary łącznej zaistniały.

Natomiast analizując okoliczności dotyczące osoby sprawcy, trzeba było przyznać, że Sąd Rejonowy orzekając, wziął pod uwagę zarówno postawę życiową skazanej po wydaniu wyroków karnych, jak również jej uwarunkowania osobiste i zawodowe. Jak wynika z zebranych danych, M. P. (1) ma dwoje dzieci: dorosłą córkę oraz 16-letniego syna. Nie pracuje co najmniej od 2009 r., a od 2014 r. jest zarejestrowana jako osoba bezrobotna w Powiatowym Urzędzie Pracy w G. bez prawa do zasiłku. Nie korzysta ze świadczeń socjalnych, pobierała świadczenie „500+” na małoletniego syna. Ponadto, M. P. (1) na poczet szkód wyrządzonych przestępstwami dokonuje niewielkich comiesięcznych wpłat w kwotach od 20 do 60 zł. Ponadto z przeprowadzonego na zlecenie Sądu Okręgowego wywiadu kuratora sądowego z dnia 31 stycznia 2019 r. wynika, że syn M. P. mieszka w Szwecji ze swoim ojcem, a skazana zamieszkuje w P. z konkubentem, w jego mieszkaniu (k. 149-150v). W czasie trwania postępowania sądowego o wydanie wyroku łącznego przedmiotem zainteresowania był także stan psychiczny M. P.. W tym zakresie ustalono, że skazana przebywała w szpitalu psychiatrycznym w okresie od 4 października 2018 r. do 2 listopada 2018 r. i tam została poddana jednorazowemu badaniu sądowo-psychiatrycznemu, które zarządził tutejszy Sąd Okręgowy. W opinii z dnia 2 listopada 2018 r. lekarze psychiatry z Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w G. nie stwierdzili u skazanej choroby psychicznej, ani cech upośledzenia umysłowego, natomiast rozpoznali u niej zaburzenia adaptacyjne, niebędące przeszkodą do brania przez nią udziału w rozprawie odwoławczej (k. 115-118). Poza tym wiadomo, że skazana ambulatoryjnie leczy się u lekarza psychiatry, który zdiagnozował u niej zaburzenia adaptacyjne depresyjne. Z załączonej przez obrońcę kserokopii historii wizyt u lek. med. M. S. wynika, że skazana uczęszcza do lekarza psychiatry od 16 października 2013 r. (k. 140).

Mając na względzie wszystko powyższe należało stwierdzić, że zarówno zachowanie skazanej po wydaniu w stosunku do niej prawomocnych wyroków, jak i jej sytuacja rodzinna, zawodowa i zdrowotna nie były okolicznościami nadzwyczajnymi, które nakazywałyby ingerencję w wymierzoną skazanej M. P. (1) karę łączną i zastosowanie zasady pełnej absorpcji. Jak już wyżej przedstawiono, jedynie kara wymiarze 1 roku pozbawienia wolności umożliwiałaby skorzystanie ze środka probacyjnego w postaci warunkowego zawieszenia wykonania kary. Nie można też tracić z

pola widzenia, że okoliczności osobopoznawcze odnoszące się do skazanej nie mają pierwszorzędного znaczenia przy kształtowaniu takiej kary, a mogą natomiast być uwzględniane w postępowaniu wykonawczym, jak choćby przy ubieganiu się o warunkowe przedterminowe zwolnienie. Warto przypomnieć, że znaczenie pierwszorzędne na wymiar kary łącznej mają relacje podmiotowo-przedmiotowe pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 14 stycznia 2010 r., sygn. II AKa 237/09, KZS 2010/2/46).

Sąd Okręgowy jest też zdania, że Sąd niższej instancji prawidłowo wywiązał się ze swego obowiązku badania oraz uwzględniania okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść podsądnej. Stosownie do art. 85a kk wziął bowiem pod uwagę przede wszystkim cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

Wszystko to prowadzi do wniosku, że proponowany w apelacji wymiar kary łącznej nie byłby właściwą reakcją wymiaru sprawiedliwości. Skutkowałby nieuzasadnionym obniżeniem kary łącznej i kolejnym warunkowym zawieszeniem wykonania kary pozbawienia wolności, a w konsekwencji spowodował, że sprawczyni nie poniosłaby należytej odpowiedzialności za swe czyny. W odczuciu społecznym tak złagodzona kara mogłaby też rodzić przeświadczenie o jaskrawo pobłażliwym traktowaniu wielokrotnego przestępcy.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, o czym orzekł w pkt 1.

W punkcie 2 wyroku orzeczono o kosztach niniejszego postępowania. Sąd odwoławczy na podstawie art. 636 § 1 kpk w zw. z art. 624 § 1 kpk zwolnił skazaną w całości z obowiązku zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, uznając, iż nie będzie w stanie ich ponieść. Nie ma ona bowiem znaczącego majątku, nie pracuje i nie ma prawa do zasiłku dla bezrobotnych, a nadto będzie odbywać orzeczoną w stosunku do niej karę łączną pozbawienia wolności. Za zwolnieniem skazanej z obowiązku uiszczenia kosztów procesu za postępowanie odwoławcze przemawiała zatem jej sytuacja materialna.

Ewa Taberska H. M. Z.